

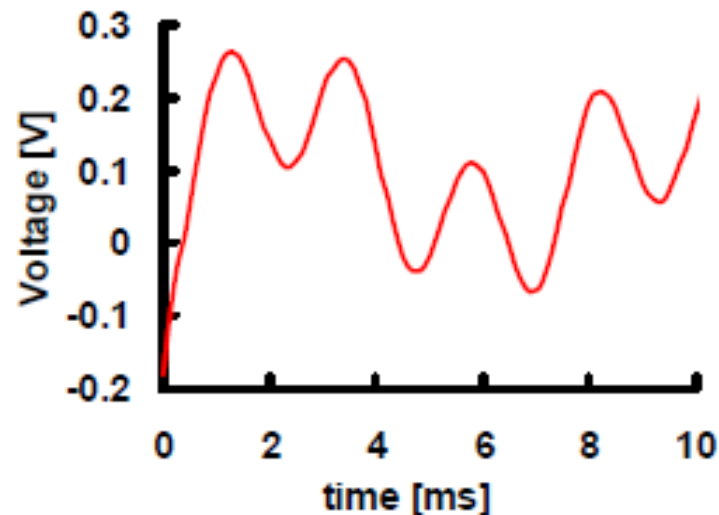
IP телефония (VoIP)

Протоколи за разговори в реално
време

Теоретични основи на преноса на данни. Аналогови и цифрови сигнали.

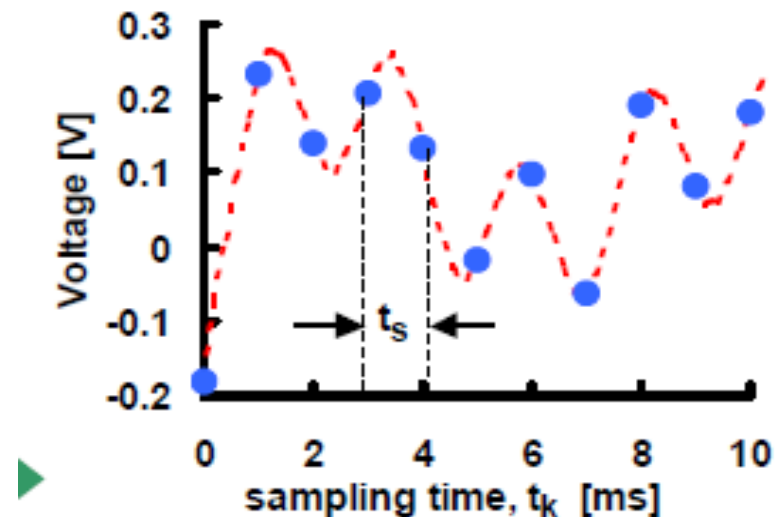
Аналогов сигнал

Непрекъснатата функция V с непрекъснатата променлива t (напр. време) : $V(t)$.

Цифров сигнал

Дискретна функция V_k от дискретна отчетна (sampling) променлива t_k , $k = \text{integer}$: $V_k = V(t_k)$.

Теоретични основи на преноса на аналоговите данни като цифрови

С други думи: **дискретните** данни могат да заемат само определени стойности (0-те и 1-те от **компютъра**).

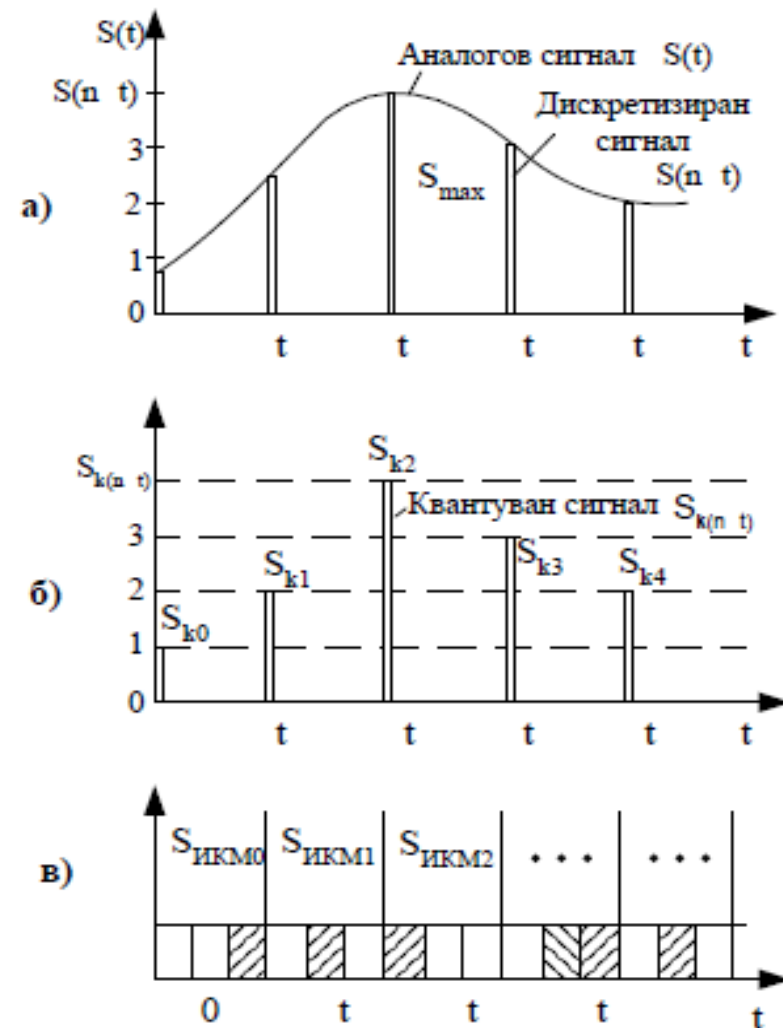
Непрекъснатите могат да заемат произволни стойности (в определени граници). Такива са **гласовите и изображенията** – подвижни и неподвижни.

Как ги представяме по компютърната мрежа. Това става с импулсно-кодова модулация (ИКМ).

Импульсно-кодовая модуляция (ИКМ)

ИКМ (PCM - Pulse Code Modulation) е начин за преобразуване на аналогов сигнал в цифров.

1. Дискретизация на аналоговия сигнал чрез равномерни отчети (*sampling*).
2. Квантуване.
3. Кодиране на импулсите – получава се поредица от СИМВОЛИ.

PCM. 64 kbit/s канал.

Аналоговите сигнали се цифровизират с помощта на кодек (**coder-decoder**).

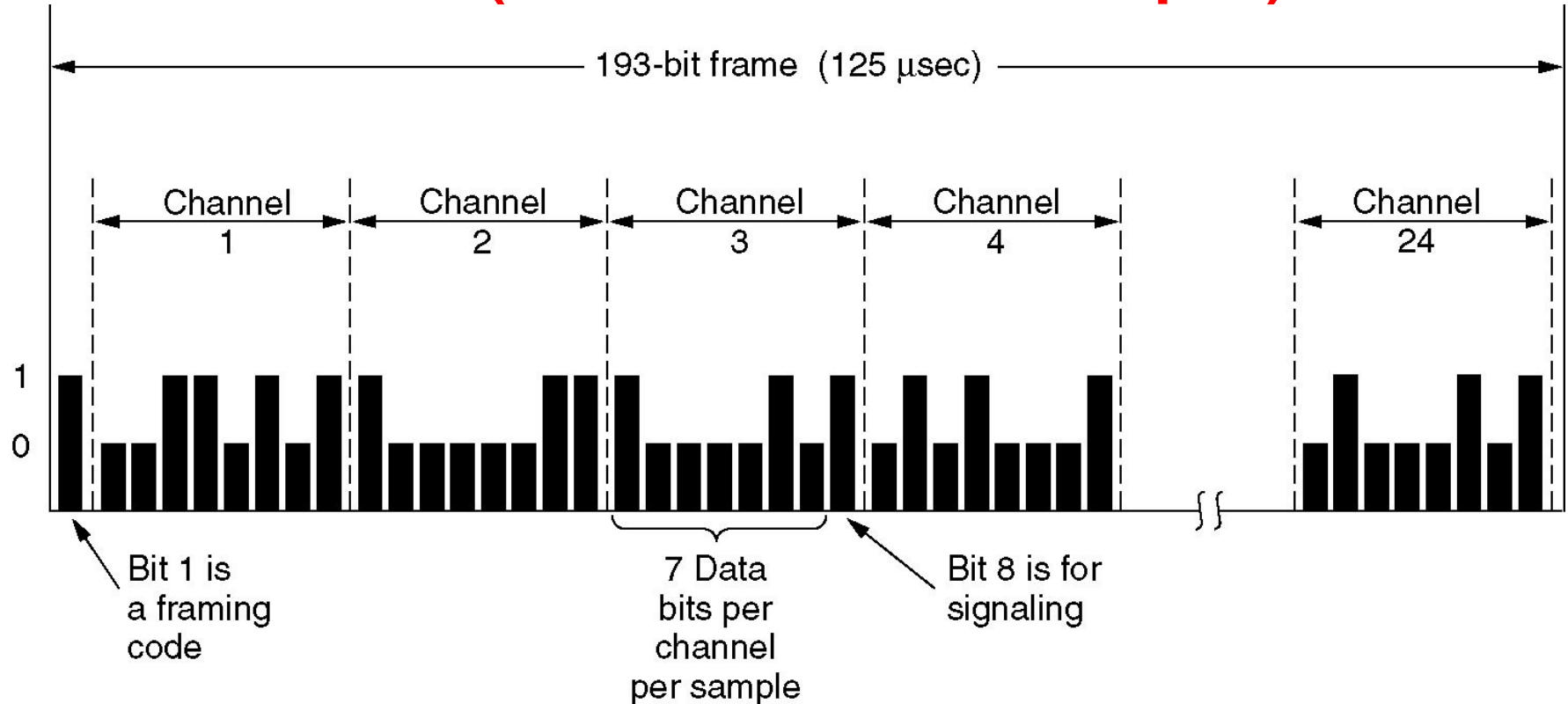
Получава се поредица от **8-битови числа**.

Кодекът произвежда **8000** отчета (samples) в секунда
(**125 μ s/sample**).

Т.е: **64 kbit/s**

Според **Теоремата на Nyquist** това е достатъчно да се прихване цялата информация от един 4-kHz **телефонен канал**.

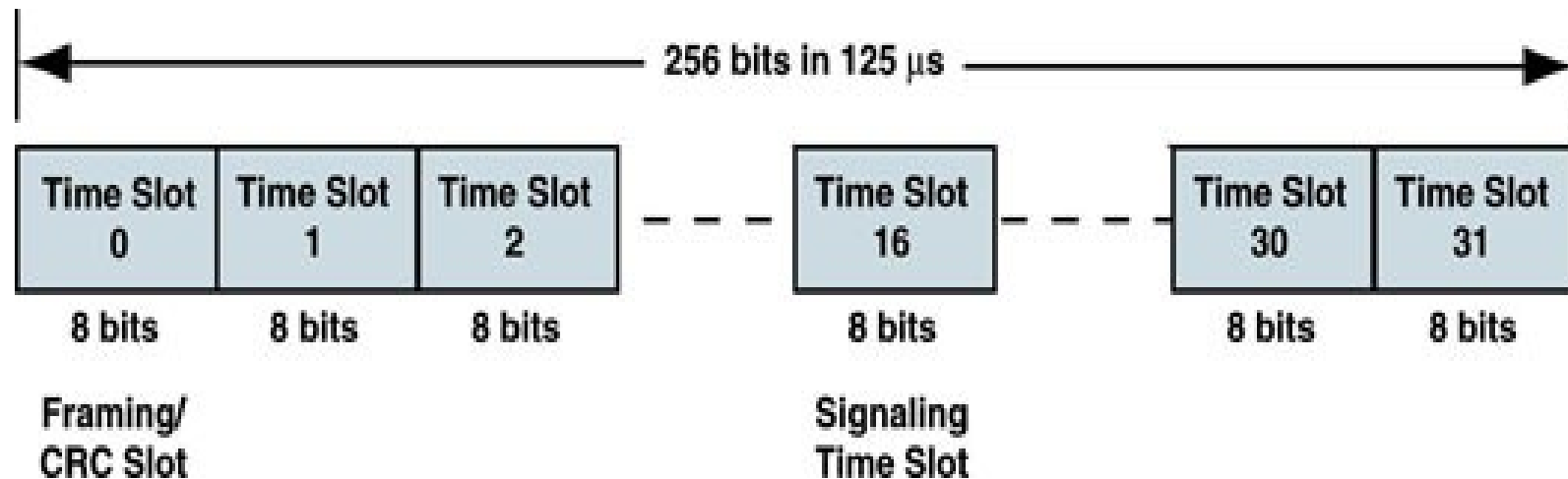
TDM. (T1 - 1.544 Mbps)

Прилага се в Северна Америка, Япония, Корея.
(7 x 8000 = 56,000 bps данни) + (1 x 8000 = 8000 bps) сигнална информация

(TDM. Припомнете си лекцията за Физ. Слой!)

TDM в Европа. (E1 - 2.048 Mbps)

E0	64 kbit/s
E1	2.048 Mbit/s
E2	8.448 Mbit/s
E3	34.368 Mbit/s
E4	139.264 Mbit/s
E5	564.000 Mbit/s

125 $\mu\text{s/sample}$. Приложенията в реално време - VoIP.

Един характерен пример е IP телефонията или **Voice over IP** (VoIP).

Данните се генерират чрез събиране на отчети от микрофона, цифровизират се от конвертор на аналоговия сигнал в цифров (analog-to-digital - A/D).

Цифровите отчети се поставят в (гласови) пакети, които се предават по мрежата.

Т.е в мрежа с **комутация на пакети**, каквато е Интернет за разлика от традиционната телефонна мрежа, която е с **комутация на канали**.

Припомнете си 1-та лекция.

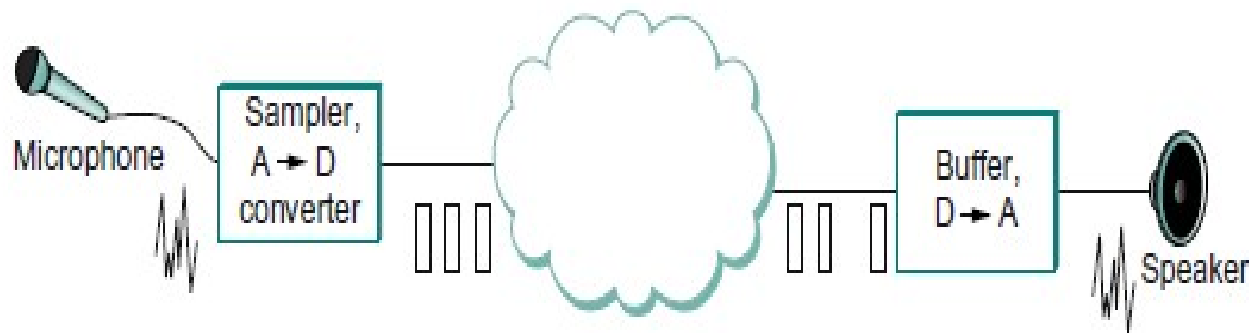
125 $\mu\text{s}/\text{sample}$. Приложенията в реално време - VoIP.

При получателя възпроизвеждането трябва да се извърши със същата скорост - по един на **125 μs** .

Ако някой пакет пристигне по-късно поради закъснения по мрежата, той ще е излишен.

Не е възможно в среда като Интернет да се гарантира точно определено закъснение на всеки гласов пакет.

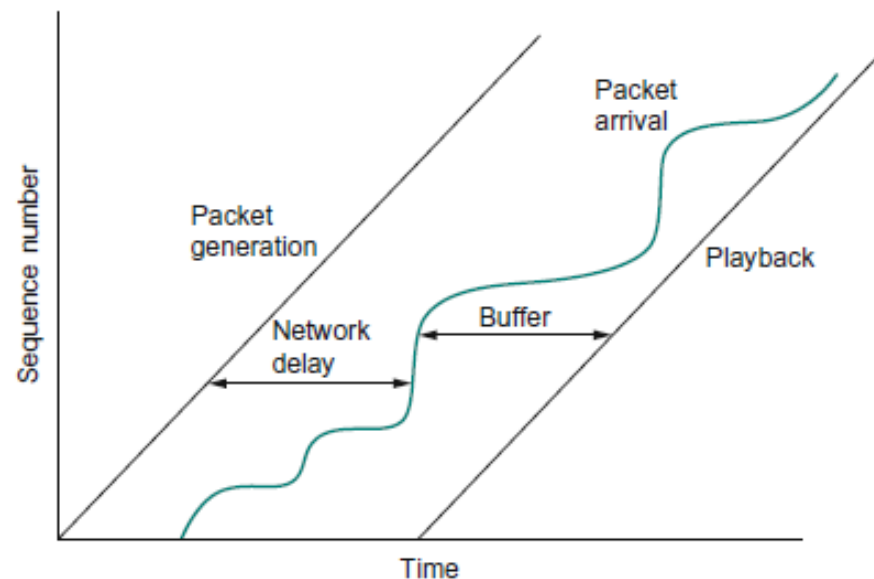
Начин за справяне с този проблем е **буфериране** на пакетите при получателя.

125 $\mu\text{s}/\text{sample}$. Приложенията в реално време - VoIP.

Въпросът е колко време да се отложи възпроизвеждането при получателя.

За да се води нормален телефонен разговор, периодът от време между **изговаряне и чуване** отсреща трябва да е **150 ms**, но не повече от **300-400 ms**.

125 $\mu\text{s}/\text{sample}$. Приложенията в реално време - VoIP.

Т.е трябва да се гарантира, че всички гласови пакети от даден разговор ще пристигнат в рамките на 300 ms.

Ако даден пакет пристигне **по-рано**, ще го **буферираме**, докато изтече периода от 125 μs за възпроизвеждане.

Ако даден пакет пристигне **по-късно**, той е безполезен и се **изхвърля**.

Фактори, влияещи на качеството при VoIP комуникациите.

Големина на пакета.

Основно това са големина на пакетите, загуба на пакети, закъснение от мрежата, закъснение от чакане (в опашки), закъснение от джитер, тип на кодека и ехо.

Загубите на пакетите са сравнително ниски, когато техния обем е малък. Препоръчва се пакетизиране на **20 ms** речеви проби, което прави **20 байта** на пакет + *40 байта хедър* (*RTP=12 bytes + UDP=8 bytes + IP=20 bytes*).

(Поносими) загуби на гласови пакети

Добрият кодек се справя със загубата на пакет по незабележим за потребителя начин.

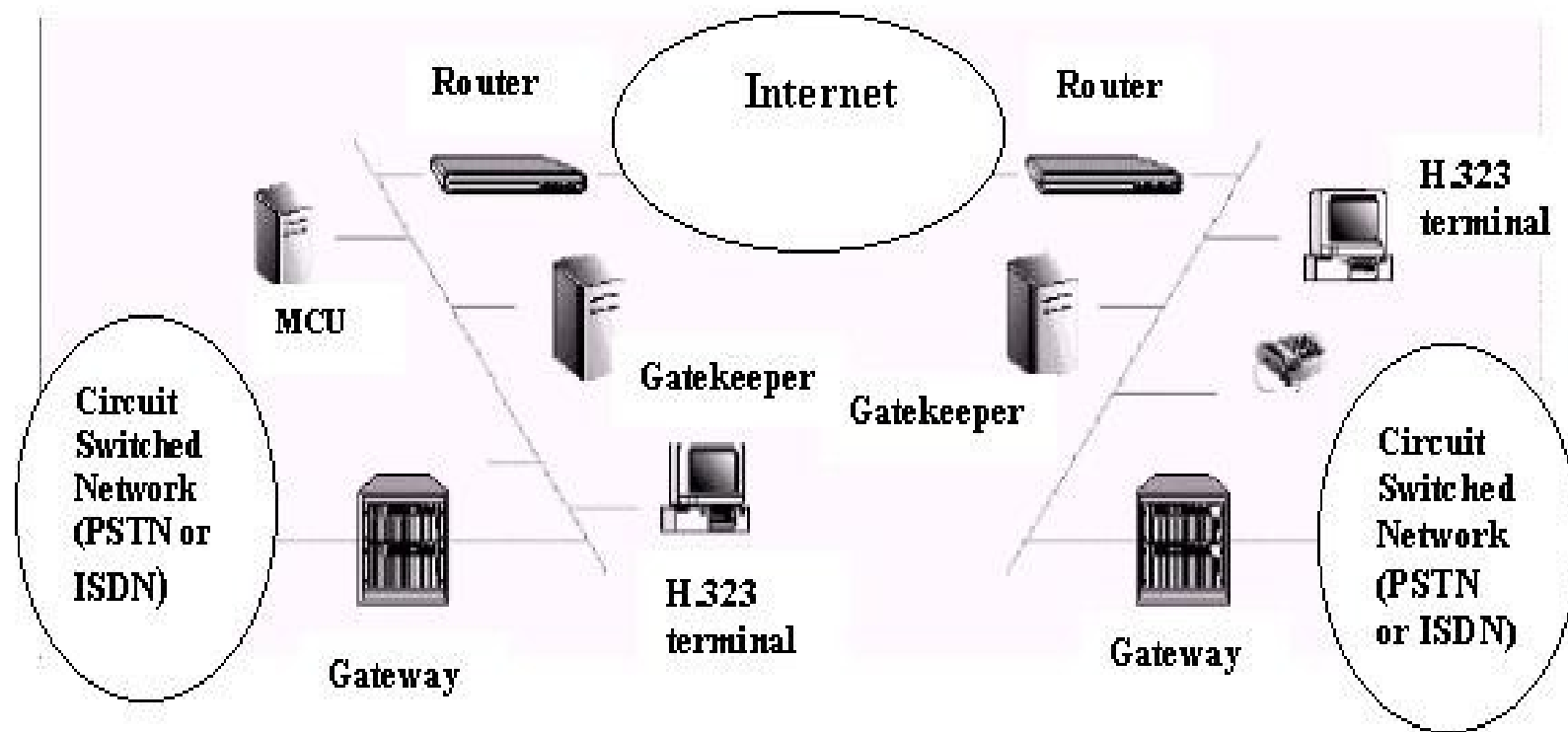
Загубата на пакети става сериозен проблем, когато е $> 5 - 10 \%$.

Препоръчва се $< 5\%$ загуби за високо качество на звука.

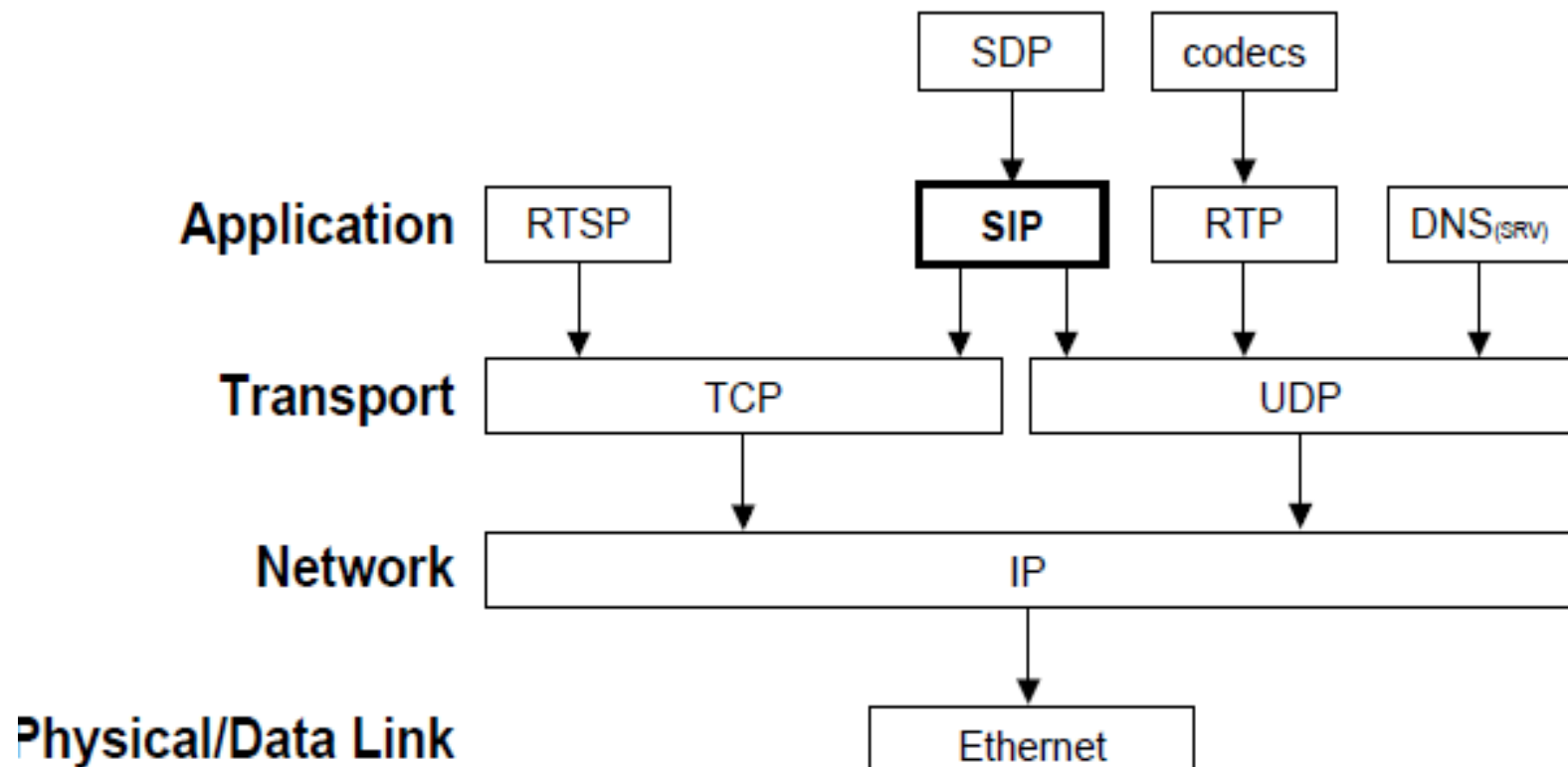
Внезапните (големи обеми - **burst**) влияят много по-зле на качеството отколкото случайните загуби на пакети.

Протоколи за VoIP. H.323.

Стандарт на ITU, затова не се харесва на Интернет обществото.

SIP и др. Чисто IETF (Интернет) решение.

RTSP - Real-Time Streaming Protocol

RTSP е протокол клиент-сървър, който осигурява контрол при пренасянето на медийните потоци в реално време.

Session Initiation Protocol (SIP)

SIP ([RFC 3261](#)) е “сигнален” протокол на приложния слой:

- създава, модифицира и терминира сесии с един или повече участници.

Използва се при гласови и видео комуникации, незабавни съобщения (instant messaging), игри и т.н.

Подобен е на HTTP:

- текстови съобщения;
- URLs, напр.: sip:user2@server2.com

Компоненти на SIP

Потребителски агенти (User Agents – **UA**) – Клиенти, които правят запитвания и сървъри, които отговарят.

Сървъри:

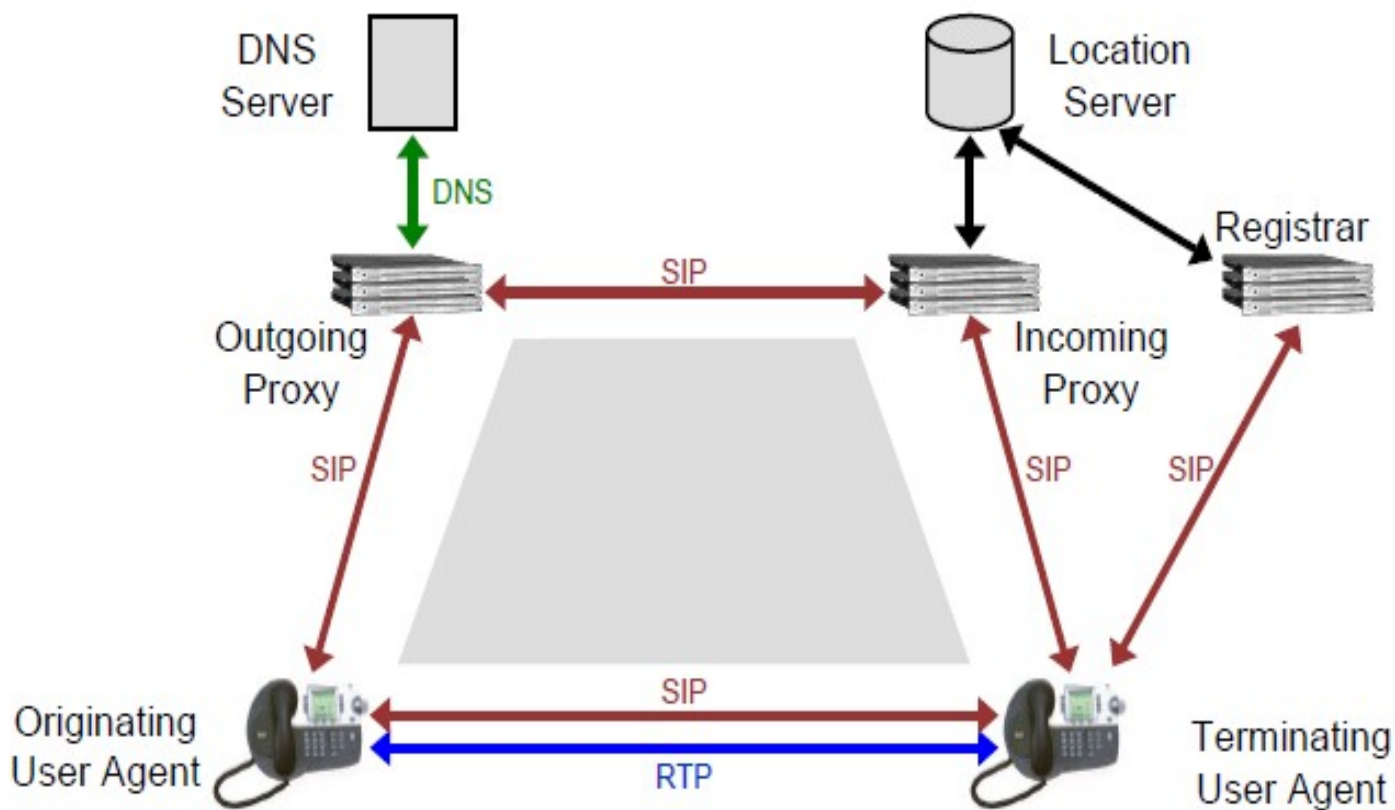
- Пренасочващ (**Redirect**) - UA генерира **3xx**¹ отговори на запитвания, насочвайки клиента към алтернативни URIs.
- Прокси
- Регистратор (**Registrar**) – UA сървър, който приема **REGISTER** запитвания и поставя информацията, която е получена в тези запитвания, в локационния сървър за домейна, който обслужва.

Компоненти на SIP (прод.)

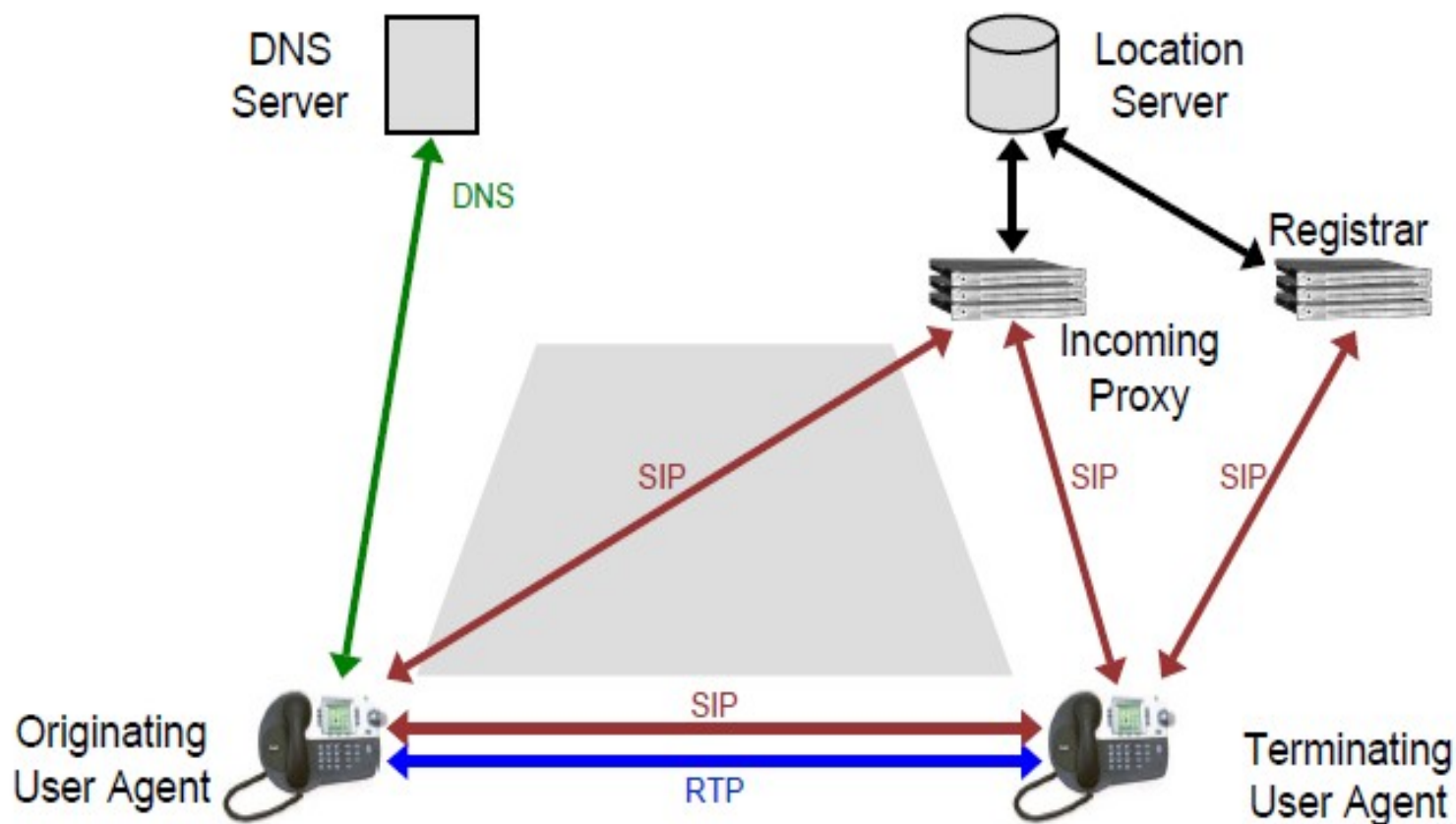
- За определяне на локацията (**Location**) – Услугата (сървър) за локация се използва от **SIP redirect** или **прокси** сървър за определяне на локацията на извикващия.
- **Gateway** (шлюз) – UA, осъществяващ връзка към друга мрежа – напр. the PSTN

¹вж. Следващите слайдове

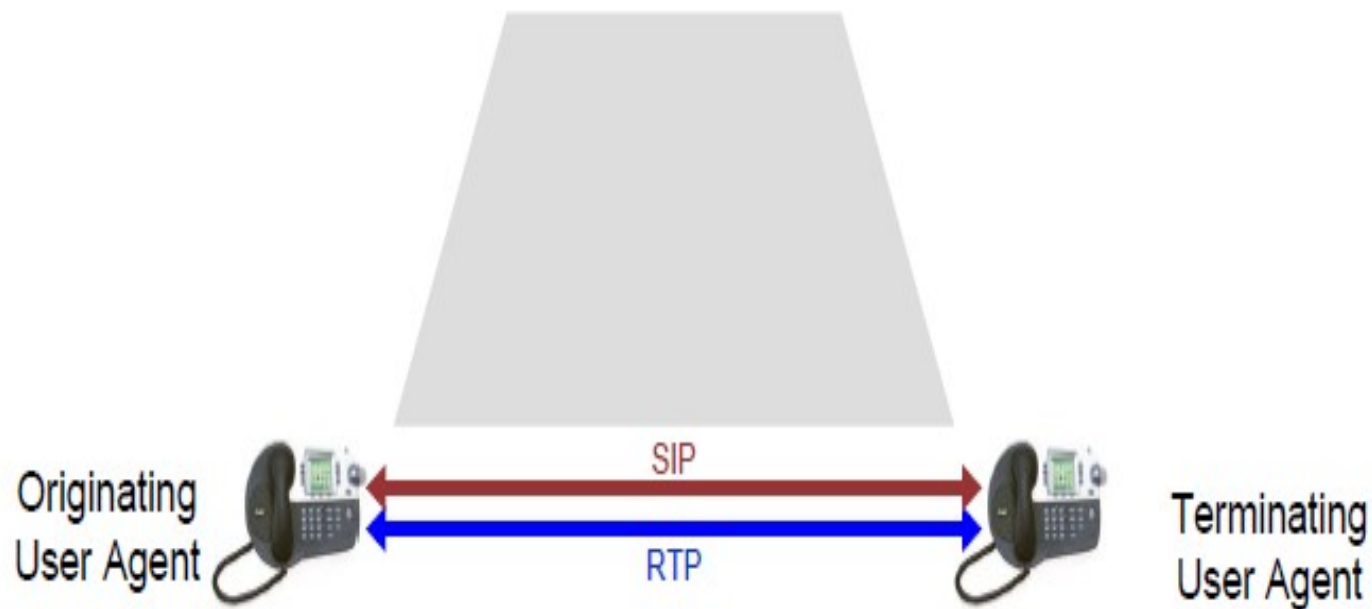
SIP сценарий (трапец)

SIP сценарий (триъгълник)

SIP сценарий (Peer to Peer)

SIP методи

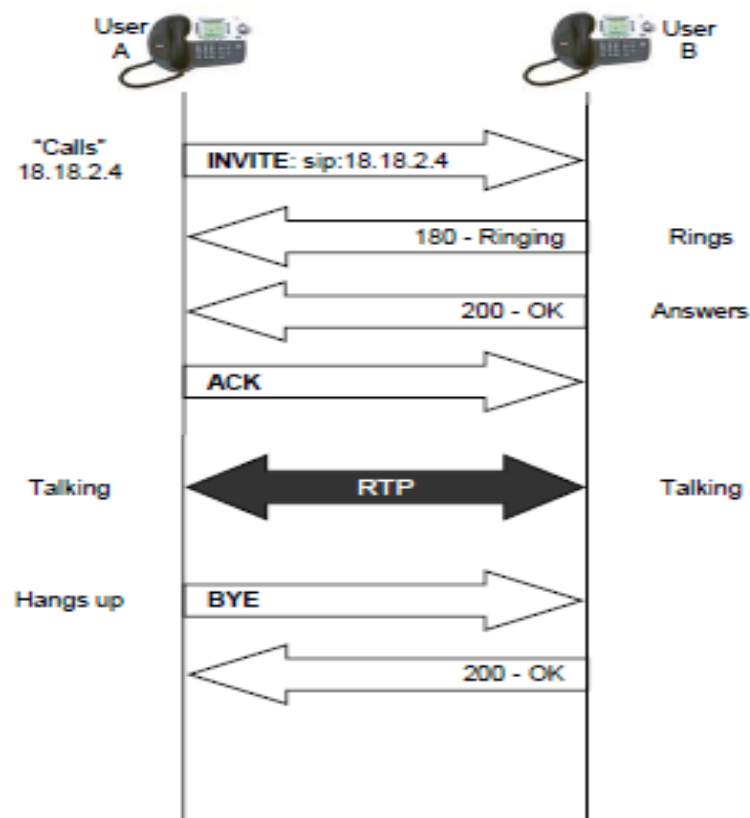
INVITE	Заявява сесия
ACK	Окончателен отговор на INVITE
OPTIONS	Пита за възможности на сървър
CANCEL	Отменя чакаща заявка
BYE	Терминира сесия
REGISTER	Изпраща адрес на потребител към сървър

SIP отговори

1XX	Изпълнение на операцията	100 Trying
2XX	Успех	200 OK
3XX	Redirection	302 Преместено временно
4XX	Клиентска грешка	404 Not Found
5XX	Сървърска грешка	504 Server Time-out
6XX	Глобален отказ	603 Decline

SIP потоци

SIP INVITE

INVITE sip:user2@server2.com SIP/2.0

Via: SIP/2.0/UDP pc33.server1.com;branch=z9hG4bK776asdhds

Max-Forwards: 70

To: user2 <sip:user2@server2.com>

From: user1 <sip:user1@server1.com>;tag=1928301774

Call-ID: a84b4c76e66710@pc33.server1.com

CSeq: 314159 INVITE

Contact: <sip:user1@pc33.server1.com>

Content-Type: application/sdp

Content-Length: 142

SIP response

SIP/2.0 200 OK

Via: SIP/2.0/UDP site4.server2.com;branch=z9hG4bKnashds8;received=192.0.2.3

Via: SIP/2.0/UDP

site3.server1.com;branch=z9hG4bK77ef4c2312983.1;received=192.0.2.2

Via: SIP/2.0/UDP pc33.server1.com;branch=z9hG4bK776asdhds;received=192.0.2.1

To: user2 <sip:user2@server2.com>;tag=a6c85cf

From: user1 <sip:user1@server1.com>;tag=1928301774

Call-ID: a84b4c76e66710@pc33.server1.com

CSeq: 314159 INVITE

Contact: <sip:user2@192.0.2.4>

Content-Type: application/sdp

Content-Length: 131

Session Description Protocol (SDP)

SDP (RFC 4566) описва мултимедийните сесии: оповестяване, покана и др.

SDP включва:

- Типа медия (видео, аудио и др.)
- Транспортният протокол (RTP/UDP/IP, H.320 и др.)
- форматът на медията (H.261 видео, MPEG видео и др.)
- Информация за получателя (адреси, портове, формати и т.н.)

SDP. Описание на сесията.

Protocol Version ("v=")

Origin ("o=") 11

Session Name ("s=") 12

Session Information ("i=") 12

URI ("u=") 13

Email Address and Phone Number ("e=" and "p=") 13

Connection Data ("c=") 14

Bandwidth ("b=") 16

Timing ("t=") 17

Repeat Times ("r=") 18

Time Zones ("z=") 19

Encryption Keys ("k=")

Attributes ("a=")

Media Descriptions ("m=")

SDP. Пример.

v=0

o=jdoe 2890844526 2890842807 IN IP4 10.47.16.5

s=SDP Seminar

i=A Seminar on the session description protocol

u=<http://www.example.com/seminars/sdp.pdf>

e=j.doe@example.com (Jane Doe)

c=IN IP4 224.2.17.12/127

t=2873397496 2873404696

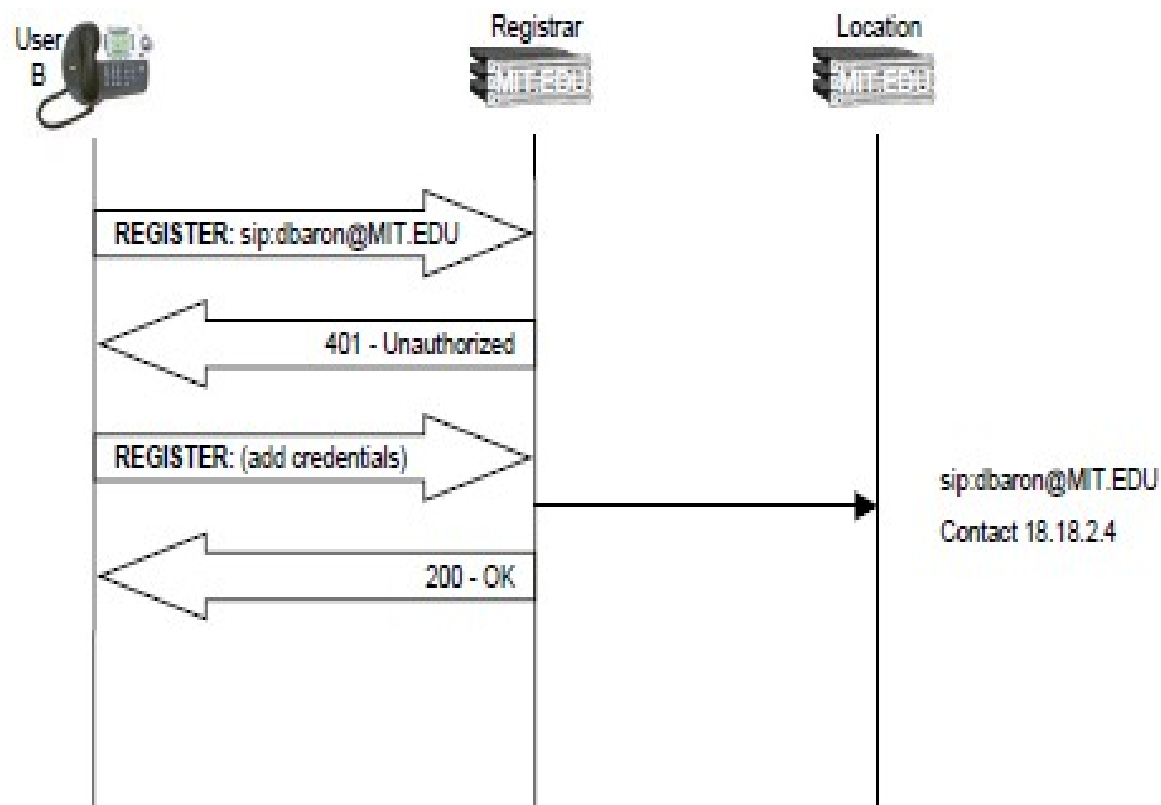
a=recvonly

m=audio 49170 RTP/AVP 0

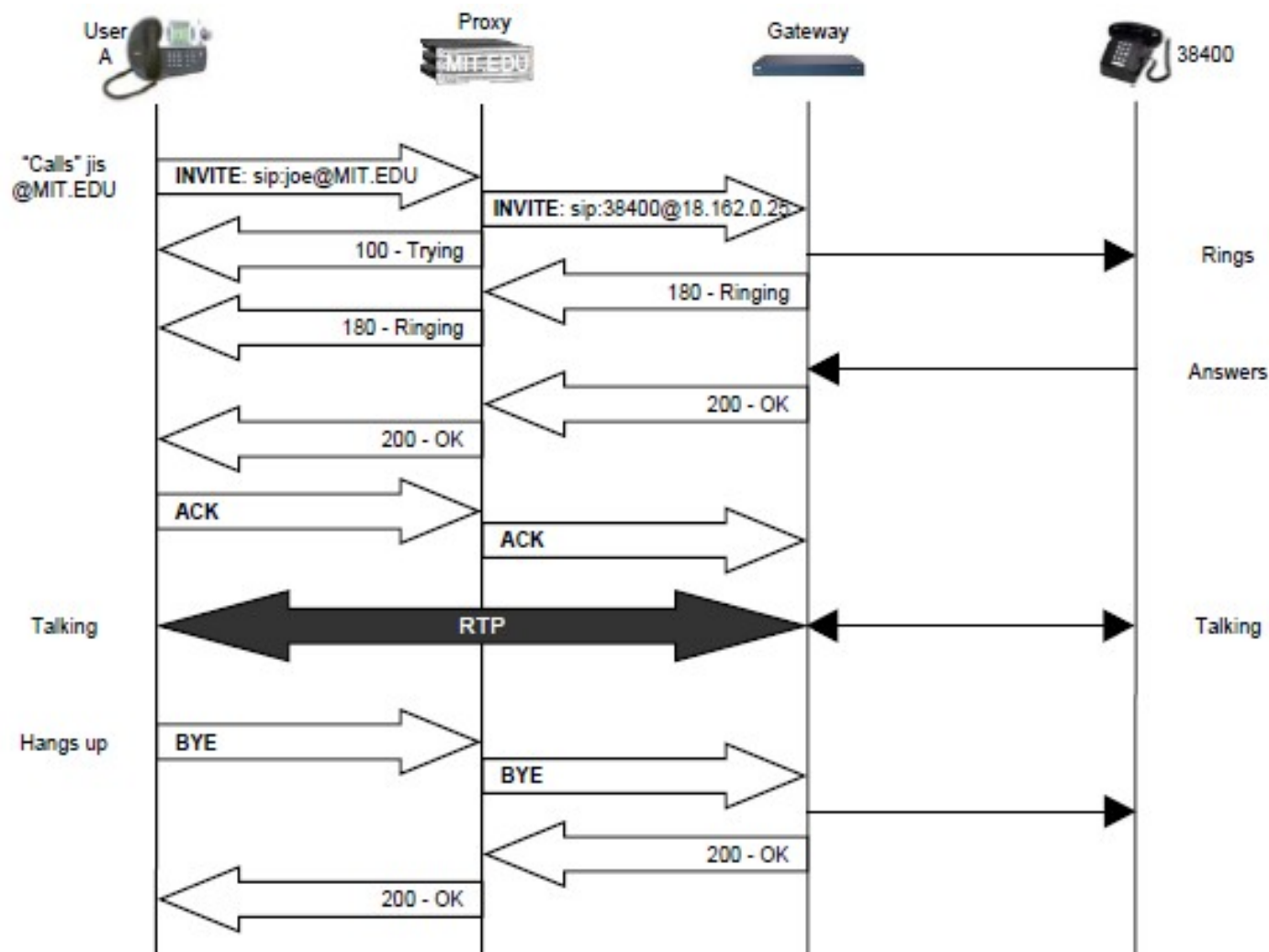
m=video 51372 RTP/AVP 99

a=rtpmap:99 h263-1998/90000

SIP потоци. Регистрация.

SIP потоци през Gateway

Real-time Transfer Protocol (RTP)

RTP (RFC1889, обновен с RFC 3550, RFC 3551, RFC 7007 и RFC 5761) осигурява пренос “от край до край” на аудио и видео данни в реално време.

RTP сам по себе си не осигурява механизми за гарантиране на навременно доставяне на съобщенията, както и за качество на услугата (QoS).

RTP разчита на протоколите от по-ниско ниво (UDP, TCP и др.).

RTP осигурява подходяща функционалност за пренос на съдържание в реално време, напр., времеви печат (timestamp) и контролни механизми за синхронизиране на различни потоци, зависими от времето.

Компоненти на RTP

Real Time Protocol (**RTP**): пренася данните в реално време.

Real Time Control Protocol (**RTCP**): следи за качеството на услугата и доставя информация за участниците.

Приложения на RTP

Мултикаст аудио конференция

Водещият получава мултикаст адрес и чифт портове един за аудио и един за контролни (RTCP) пакети, които се разпространяват сред участниците. Всеки участник изпраща по 20ms данни (пакети).

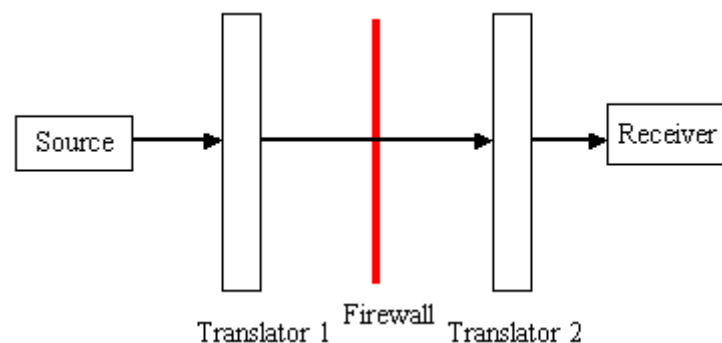
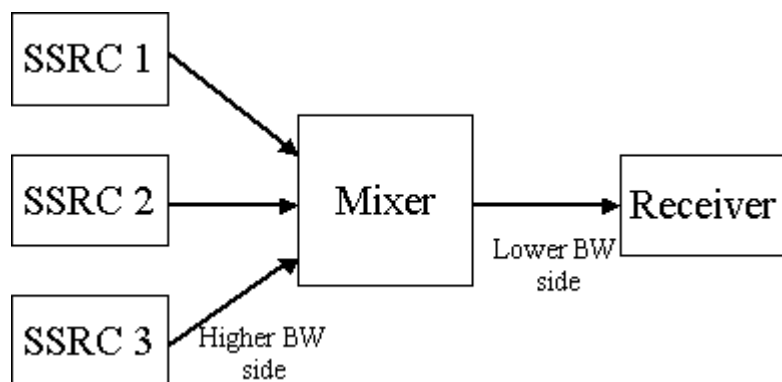
Аудио и видео конференция

Създават се отделни RTP сесии и RTCP пакети за аудио и видеото, като се използват два различни сокета - UDP порт/мултикаст адрес.

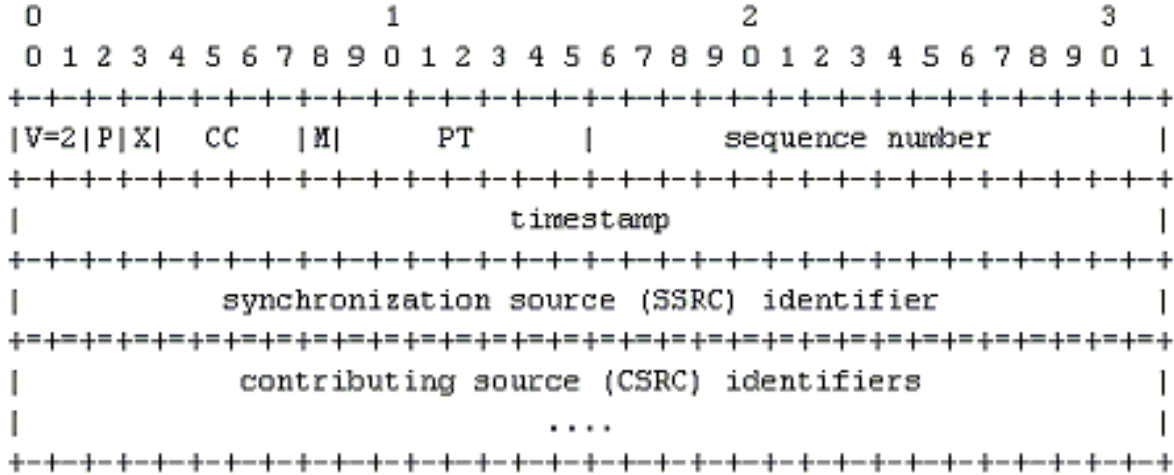
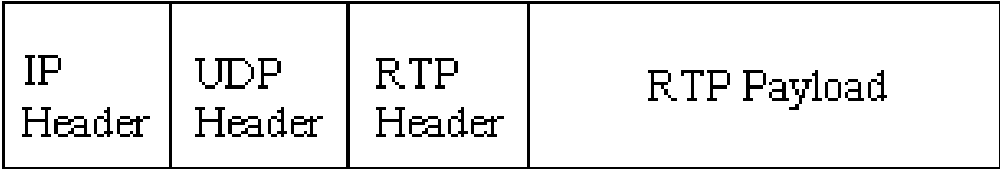
Mixers and Translators (Миксери и транслатори)

Ако различните участници са свързани към мрежи с различна скорост или са зад защитна стена.

Миксер и транслятор

Структура на RTP пакета. Хедър.

Полета на RTP хедъра

extension (X): 1 bit

Ако extension=1, фиксираният хедър е следван от едно и само едно удължение на хедъра.

CSRC count (CC): 4 bits

CSRC count съдържа броя на CSRC идентификаторите, които следват фиксирания хедър.

payload type (PT): 7 bits

Това поле дефинира формата (напр. encoding) на RTP полето за данни (payload) и определя интерпретацията му от приложението. Това поле не мултиплексира отделни медии.

sequence number: 16 bits

sequence number се инкрементира с 1 на всеки изпратен RTP пакет с данни и може да се използва от приемника за разпознаване на загуби на пакети и да възстанови последователността от пакети. Началната стойност на sequence number е произволна (random).

timestamp: 32 bits

timestamp отразява семплирания пример на първия октет в RTP пакета с данни. Този пример се извежда от часовник, който се инкрементира монотонно и линейно спрямо времето, за да има синхронизация и jitter изчисления.

SSRC: 32 bits

Полето SSRC идентифицира източника на синхронизация. Този идентификатор се избира произволно, защото не може да има два източника на синхронизация в рамките на една и съща RTP сесия да имат един и същ SSRC идентификатор.

CSRC list: 0 до 15 елемента, всеки по 32 bits

CSRC list идентифицира източниците на съдържанието за данни (payload) в пакета. Броят на идентификаторите е даден от полето CC. Ако има повече от 15 такива източници, идентифицират се само 15. CSRC идентификаторите се вмъкват от миксерите.

Application Level Framing

За напасване към конкретно приложение. Настройват се полета в хедъра.

extension бит =1 означава, че след фиксираното заглавие имаме разширено. Допълнителни полета носят допълнителна информация за конкретното приложение.

Битът **marker** се дефинира от профила. Маркира определени събития като граници на фрейма в потока от пакети. В профила може да се дефинират допълнителни маркерни битове, съответно полета за данни.

RTP control protocol (RTCP)

RTCP периодически предава контролни пакети до всички участници в сесията. Изпълнява следните функции:

Обратна връзка за качеството на данните.

Носи идентификатор за RTP източника - CNAME. SSRC може да се променя, но CNAME остава същия – идентифицира участника в сесията. RTCP може да съдържа и допълнителна информация като email адрес на участник.

Броят на участниците се използва за изчисляване на скоростта, с която се изпращат пакетите. При повече участници отделен източник може да изпраща пакети по-рядко.

Типове RTCP пакети

SR: Sender report, предаване и приемане на статистика от участниците - предаватели

RR: Receiver report, приемане на статистика от участниците, които не са активни предаватели

SDES: Source description, вкл. CNAME

BYE: Край на участието

APP: Функция, специфична за приложението

SIP и IPv6

<https://edvina.net/sipv6/protocol/>

IPv6 в SIP URI:

sip:6000@[2620:0:2ef0:7070:250:60ff:fe03:32b7]:5060;
transport=tcp

IPv6 във Via хедъри (прокси):

Via: SIP/2.0/TCP

[2620:0:2ef0:7070:250:60ff:fe03:32b7]:5060;branch=z9
hG4bK4882ebf2298267bc4ba97d222289760c.1;rport

SIP и IPv4/IPv6 DNS

...

_sip._tcp SRV 20 0 5060 sip1.example.com

SRV 0 0 5060 sip2.example.com

_sip._udp SRV 20 0 5060 sip1.example.com

SRV 0 0 5060 sip2.example.com

sip1 IN A 192.0.2.1

sip1 IN AAAA 2001:db8::1

sip2 IN A 192.0.2.2

sip2 IN AAAA 2001:db8::2

...

Записът SRV

Service ([SRV](#)) записът в DNS зоновия файл е дефиниран в [RFC 2782](#).

Необходим е на протоколи като SIP и Extensible Messaging and Presence Protocol (XMPP), напр. за jabber.

Има следния вид:

`_service._proto.name. TTL class SRV priority weight port target.`

`_sip._tcp.example.com. 86400 IN SRV 0 5 5060 sipserver.example.com.`

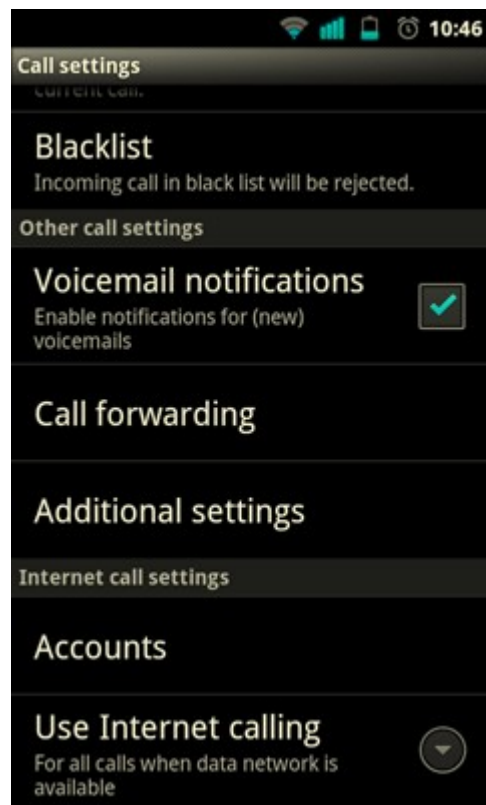
SIP клиент за Android

<http://www.voipvoip.com/android/sip.html>

Първо трябва да инсталирате SIP клиент. След това:

Можете да правите гласови повиквания по internet до потребители, които също имат SIP акаунти (SIP адрес).

Създаване на SIP акаунт

Създаване на SIP акаунт

